

SPIS TREŚCI

PRZEDMOWA	9
1. WSTĘP	11
1.1. Interpretacja archeologiczna a nowe rozwiązania technologiczne. Cztery poziomy oddziaływania	11
1.2. Krajobraz i archeologiczne badania krajobrazowe	16
1.2.1. Początki zainteresowań przestrzenią	16
1.2.2. Statyczna arena działania. Przestrzeń w archeologii kulturowo-historycznej	17
1.2.3. Narodziny studiów krajobrazowych	18
1.2.4. Przestrzeń w archeologii procesualnej	20
1.2.5. Nowe spojrzenie – nowa geografia humanistyczna	22
1.2.6. Poststrukturalistyczna archeologia krajobrazu	24
1.2.7. Percepcja i doświadczenie	26
1.2.8. Powrót ku materialności	28
1.2.9. Podsumowanie. Historyczność krajobrazu	30
1.3. Cel i zakres badań	31
1.4. Układ i metodyka pracy	34
2. LOTNICZE SKANOWANIE LASEROWE JAKO METODA POBIERANIA DANYCH.....	38
2.1. Zarys historii metody	38
2.2. Lidar i ALS – zasady działania	43
2.3. Produkty skanowania laserowego	52
2.3.1. Chmura punktów	55
2.3.2. Modele numeryczne	58
2.4. Podsumowanie	63
3. LOTNICZE SKANOWANIE LASEROWE W STUDIACH NAD PRZESZŁOŚCIĄ ..	65
3.1. ALS w archeologii – kilkunastoletnia historia i przykłady zastosowań	66
3.2. Co, jak, dlaczego? Zarys metodyki oraz funkcjonowania ALS-u w studiach archeologicznych	70
3.2.1. Rejestracja obiektów archeologicznych	70
3.2.2. Konieczność ‘pozostawienia’ obiektu w danych podczas ich obróbki	71
3.2.3. Interpretacja i weryfikacja	75
3.2.4. Nie tylko NMT. Obiekty archeologiczne na innych modelach numerycznych	79

3.2.5. Zobrazowania intensywności odbicia	81
3.2.6. Informacje o paleośrodowisku	84
3.2.7. Pomiary do celów archeologicznych a archeologiczne wykorzystanie danych 'ogólnych'	86
3.2.8. Metody wizualizacji produktów pochodnych skanowania	88
3.3. Redukcja informacji przy użyciu ALS-u	105
3.3.1. Redukcja 1. Wybór ALS-u jako metody badawczej	110
3.3.2. Redukcja 2. Zdefiniowanie zakresu badań	111
3.3.3. Redukcja 3. Pozyskanie danych przestrzennych	114
3.3.4. Redukcja 4. Powstanie chmury punktów i jej klasyfikacja	117
3.3.5. Redukcja 5. Tworzenie modeli numerycznych i ich pochodnych	118
3.3.6. Redukcja 6. Interpretacja produktów analiz	119
3.3.7. Redukcja 7. Tworzenie zasobu informacji ostatecznie wykorzystanej do konstrukcji obrazu przeszłości	123
3.4. Związki ALS-u i archeologii lotniczej	124
3.5. Podsumowanie	128
4. PRZESZŁE KRAJOBRAZY POMORZA W DOTYCHCZASOWEJ PERSPEKTYWIE AKADEMICKIEJ	130
4.1. Różnorodność procesów powstawania wybranych krajobrazów przeszłości na Pomorzu	131
4.2. Wybrane krajobrazy Pomorza w perspektywie archeologicznej.....	139
4.2.1. Pustka osadnicza w rejonie Polanowa	139
4.2.2. Okolice Starego Krakowa.....	141
4.2.3. Dorzecze środkowej Wieprzy – okolice Sławska i Wrześnicy	143
4.3. Krajobrazy Pomorza na historycznych mapach. „Świat jak gdyby z innego świata”	148
4.4. Podsumowanie	156
5. KRAJOBRAZY POMORZA W PRODUKTACH LOTNICZEGO SKANOWANIA LASEROWEGO (POZIOM PIERWSZY I DRUGI)	158
5.1. Krajobrazy okolic Polanowa w kontekście danych lidarowych	159
5.1.1. Poziom 1. Wprowadzenie danych nowej jakości odnośnie do znanych elementów dziedzictwa	160
5.1.2. Poziom 2. Wejście na nowe obszary badawcze	163
5.1.2.1. Granica lasu granicą 'znanego świata'	163
5.1.2.2. Stanowiska archeologiczne ukryte w lasach czy zalesiony krajobraz przeszłości?	171
5.1.2.3. Krajobraz konfliktu	181
5.1.2.4. Przekształcenia krajobrazu	185
5.1.3. Wnioski	190
5.2. Krajobrazy wokół Starego Krakowa w kontekście danych lidarowych	191
5.2.1. Poziom 1. Wprowadzenie danych nowej jakości odnośnie do znanych elementów dziedzictwa	192
5.2.2. Poziom 2. Wejście na nowe obszary badawcze	205
5.2.2.1. Nowe dane, tradycyjna perspektywa	205
5.2.2.2. Inny słownik, inny krajobraz przeszłości	209
5.2.2.3. Na nowych szlakach interpretacji	212
5.2.3. Wnioski	220

5.3. Krajobrazy w pobliżu Sławska i Wrześnicy w kontekście danych lidarowych	220
5.3.1. Poziom 1. Wprowadzenie danych nowej jakości odnośnie do znanych elementów dziedzictwa	221
5.3.1.1. Kurhany na ziemiach ornych	221
5.3.1.2. Zniwelowane grodzisko w Sławsku	225
5.3.1.3. Las Wrześnicki – krajobraz średniowiecza	228
5.3.2. Poziom 2. Wejście na nowe obszary	254
5.3.3. Wnioski	259
5.4. Podsumowanie	260
6. DANE LIDAROWE: NOWE ŹRÓDŁO ARCHEOLOGICZNE, NOWA NARRACJA? (POZIOM TRZECI I CZWARTY)	264
6.1. Dane lidarowe jako źródło archeologiczne w kontekście celu badań	265
6.2. Relacja ‘odkrycie–identyfikacja–dokumentacja’ w kontekście wykorzystania produktów skanowania	275
6.3. Perswazyjność produktów skanowania. Uobecnianie przeszłości a emocje	279
6.4. Ochrona i zarządzanie źródłami (produktami skanowania)	290
6.5. Etapy narratywizacji danych lidarowych jako źródeł tekstualnych	292
6.6. Język i słownik lidarowy	298
6.7. Wizualność danych lidarowych	302
6.8. Przeszłe krajobrazy w wirtualnej rzeczywistości	310
6.9. Podsumowanie	317
WNIOSKI	325
BIBLIOGRAFIA	331
SPIS RYCIN	363
SPIS TABEL	369
INDEKS NAZWISK	370
PAST LANDSCAPES IN THE POINT CLOUD (Summary)	378